

บทความฉบับที่ ๑

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ทราบถึงนิยามความหมายของสิ่งแวดล้อมอย่างคร่าวๆ

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป

ผู้เขียน : วัชร เพชรพรหมศร อนุกรรมการประชาสัมพันธ์

“สิ่งแวดล้อม” คืออะไร ใครรู้อ่าง?

มนุษย์เราเคยถามตัวเองมัยว่า พวกเราอยู่บนโลกมาถึงทุกวันนี้ได้อย่างไรกัน
หลายคนอาจจะตอบเพียงว่า มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐที่มีความรู้สึกนึกคิด
มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ ขึ้นมาช่วยเหลือให้มนุษย์มีชีวิตที่ยืนยาวและ
สะดวกสบายมากขึ้น

เป็นเช่นนั้นจริงหรือ

แล้วสิ่งรอบข้างรายล้อมเรา ไม่ว่าจะเป็นอากาศ ท้องทะเล ภูเขา ลำธาร ป่าไม้ แม่น้ำ
ห้วยหนองคลองบึงต่างๆ ละ หายไปไหนเสียหรือ ทั้งๆ ที่มันถือกำเนิดอยู่คู่กับโลกมายาวนาน
กว่ามนุษย์เราเสียอีก

มันมีประโยชน์ต่อเราหรือไม่ หรือมันเป็นแค่วัตถุชิ้นหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาประดับโลกของ
เราเอาไว้เล่นๆ หาได้สลักสำคัญอะไร

แท้แล้ว คงไม่เป็นเช่นนั้น

แต่นั้นละ สิ่งเหล่านั้นถูกเรียกกันว่า “สิ่งแวดล้อม” มันอยู่คู่มนุษย์เรามาตั้งแต่เริ่มมี
มนุษย์ หรืออาจมีก่อนที่จะมีมนุษย์เสียอีก มนุษย์ต่างพึ่งพาอาศัยมันในการดำรงชีพ และหาก
โลกนี้ไม่มีบรรดาสีสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ มนุษย์หรือสัตว์ก็อาจดำรงชีพอยู่ในโลกนี้ได้

นั่นเรามาลองดูสิ “สิ่งแวดล้อม” ที่ว่าสำคัญนักสำคัญหนามันคืออะไรกันแน่ แล้วก็จะมีอะไร
กันบ้าง

“สิ่งแวดล้อม” ของมนุษย์โลกเราอาจจะแบ่งได้เป็นสองอย่างง่ายๆ คือ สิ่งแวดล้อมที่
เป็นสิ่งมีชีวิต อย่างเช่น พืชและสัตว์ต่างๆที่เห็นๆ กันอยู่

อีกอย่างก็คือ สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตจิตใจ สามารถแบ่งแยกย่อยลงไปได้อีก เป็นสิ่ง
ที่มนุษย์เราสร้างขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นพวกอาคารสถานที่ต่างๆ ถนนหนทาง วัดวาอาราม ฯลฯ
ส่วนอีกอย่างก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นอากาศ หรือทิวทัศน์รอบๆ ตัวเรา
ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ชายหาด ป่าไม้ ฯลฯ

อาจจะพูดได้ว่า แทบจะทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ล้อมรอบเรา ถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมทั้งนั้น
ฉะนั้นแล้ว ความสำคัญของเจ้า “สิ่งแวดล้อม” จึงมากมายเหลือคณานับเชียวละ จนแทบจะกล่าว
ได้ว่า มนุษย์เราไม่มีทางอยู่ในโลกใบนี้ได้ หากปราศจากเจ้าสิ่งแวดล้อมที่กล่าวถึง

และเจ้าสิ่งแวดล้อมเองก็คงจะอยู่ไม่ได้อีกเช่นกัน ถ้าหากมนุษย์เราไม่ช่วยกันดูแลรักษา
สิ่งแวดล้อมเอาไว้ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ หรือให้เพิ่มปริมาณมากขึ้น เพื่อมนุษย์เราจะได้ใช้สอย
มันได้นานๆ

แต่นั้นแหละ ขึ้นชื่อว่ามนุษย์แล้ว มีเลือดเนื้อ มีชีวิตจิตใจ ย่อมมีกิเลสตัณหาและความเห็นแก่ตัวเป็นที่ตั้ง แม้จะรู้ว่าสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในโลกนี้มีประโยชน์และควรค่าแก่การห่วงแหนดูแล แต่ก็ยังมีมนุษย์อีกบางจำพวก ที่เห็นประโยชน์ของตัวเองสำคัญกว่าประโยชน์ของส่วนรวม รุมทึ้งสิ่งแวดล้อมที่มีสภาพอุดมสมบูรณ์เสียจนเสียหายยับเยินเกินกว่าที่จะนำกลับมาสู่สภาพปกติได้

ถือเป็นปัญหาใหญ่ของมนุษย์ที่กำลังทำร้ายตัวเองอยู่ทุกเมื่อเชียววัน โดยหารู้ไม่ว่า การทำลายสิ่งแวดล้อม เปรียบแล้วก็เหมือนการฆ่าตัวตายของมนุษย์เรานั้นเอง

แต่หากมองโลกในยุคปัจจุบันแล้ว ก็น่าเห็นใจมนุษย์เราเช่นกัน เมื่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัดและร่อยหรอลงทุกที แต่ประชากรโลกยิ่งเพิ่มขึ้นทุกขณะ จนอัตราส่วนของมนุษย์เรากับทรัพยากรที่มีอยู่ไม่สมดุลกัน

จึงไม่ใช่เรื่องประหลาดใจอะไรนัก หากจะพบว่าปัจจุบันนี้ ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ จะถูกมนุษย์เรานำมาใช้สอยใช้ประโยชน์เพื่อการดำรงชีพ ไม่ว่าจะเป็นการบุกเบิกสร้างถนนเพื่อพาที่ดินมาเป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน การก่อสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการคมนาคมขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสนามบิน ท่าเทียบเรือ อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า ศูนย์ราชการ ฯลฯ

แต่นั้นแหละ มนุษย์จะใช้เหตุผลเหล่านี้มาเป็นข้ออ้างทั้งหมดในการเข้าไปทำลายสภาพแวดล้อมไม่ได้ แต่ควรทำแต่พอดี พอเพียง พองาม ไม่ใช่ทำเพื่อสะสมหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเกินตัว จนเกิดผลเสียแก่มนุษย์คนอื่นๆ ที่เป็นเจ้าของในทรัพยากรเหล่านั้นด้วยเช่นกัน

หากมองในอีกด้านหนึ่ง การที่มนุษย์สร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ขึ้นมา ก็ถือว่าเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมอีกแบบหนึ่งขึ้นมา ดังนั้นแล้ว จึงเป็นภาระหน้าที่ของมนุษย์อีกต่อไป ที่จะต้องเฝ้าดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นที่ตนเองสร้างขึ้นให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่อยู่ใกล้เคียง

“มนุษย์” กับ “สิ่งแวดล้อม” จึงไม่สามารถแยกกันอยู่ได้โดยลำพัง ต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทรานานเท่านาน

มนุษย์เราก็จำต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ทรานานใดที่เราทำลายสิ่งแวดล้อมให้ผุพังจนสูญสลายหายไปหมด หรือปล่อยให้สิ่งแวดล้อมไม่มีสภาพเสื่อมทรามทรุดโทรม

มันก็ไม่ต่างกับมนุษย์ที่กำลังฆ่าตัวตายนั่นเอง!

หมายเหตุ ภาษาในบทความเน้นความเรียบง่าย อาจจะไม่ตรงตามศัพท์ที่เป็นตัวบทกฎหมาย